

Rapport fra samordningstilsyn med Oppland fylkeskommune, Olivia Solhaugen og Hugin barneverntiltak – Videregående opplæring for beboere på barneverninstitusjon tilsynsobjektene

Fylkesmannen gjennomfører samordningstilsyn med Oppland fylkeskommune, Olivia Solhaugen AS og Hugin barneverntiltak AS og besøkte disse i perioden 15.03.2018 til 06.04.2018.

Formålet med tilsynet er å undersøke det videregående opplæringstilbudet til beboere ved institusjonene. Herunder at virksomhetene sørger for at beboerne med rett til opplæringstilbud mottar dette og at kravene i opplæringsloven og barnevernloven blir overholdt i samsvar med aktuelle lovkrav slik at barna får trygge og gode tjenester.

Tilsynet ble gjennomført som del av årets planlagte tilsyn initiert av Fylkesmannen.

Fylkesmannen påpeker følgende for Oppland fylkeskommune:

- **Oppland FK har ikke et forsvarlig system for å vurdere om pliktene etter opplæringslovens § 13-2 blir oppfylt.**
Dette er brudd på: Lov om grunnskolen og den videregående opplæring § 13-10 annet ledd.

Fylkesmannen påpeker følgende for Olivia Solhaugen:

- **Olivia Solhaugen sikrer ikke gjennom samarbeid med skolen at ungdommer får oppfylt sin rett til videregående utdanning.**
- **Olivia Solhaugen følger ikke egne rutiner og prosedyrer når det gjelder den totale oppfølging av videregående skoletilbud. Praksisen oppfyller ikke kravene som fremkommer i lov og forskrift.**
Dette er brudd på: Lov om barneverntjenester §§ 1-4 jf. rettighetsforskriften § 1, 3-2, 4-1, samt og forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner § 12.

Fylkesmannen påpeker følgende for Hugin barneverntiltak:

- **Hugin sikrer ikke gjennom samarbeid med skolen at ungdommer får oppfylt sin rett til videregående utdanning.**
- **Hugin følger ikke egne rutiner og prosedyrer når det gjelder den totale oppfølging av videregående skoletilbud. Praksisen oppfyller ikke kravene som fremkommer i lov og forskrift.**

Dette er brudd på: Lov om barneverntjenester §§ 1-4 jf. rettighetsforskriften § 1, 3-2, 4-1, samt og forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner § 12.

Fylkesmannen har gjennom tilsynet funnet at det er mangelfull styring og kontroll når det gjelder deler av temaet for tilsynet. Dette medfører at det er risiko for at virksomheten ikke oppfyller krav satt i lov og forskrift, og at tjenestemottakere ikke får oppfylt sine rettigheter.

Fylkesmannen ber Oppland fylkeskommune, Olivia Solhaugen AS og Hugin

barneverntiltak AS om å:

- Gjennomføre egenvurdering av hvilke forhold som påvirker og bidrar til lovbruddene.
- Tilbakemelding på tiltak virksomhetene setter i verk for å rette lovbruddene, samt hvordan ledelsen vil følge med på å kontrollere at tiltakene er iverksatt.
- Tidsfeste en plan for hvordan de påpekte lovbruddene vil bli rettet.

Innhold

1. Tilsynets tema og omfang	4
2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet.....	4
3. Beskrivelse av faktagrunnlaget.....	6
4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag	13
5. Tilsynsmyndighetens konklusjon	16
6. Oppfølging av påpekte lovbrudd.....	17
Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet	18

1. Tilsynets tema og omfang

I dette kapittelet beskriver vi hva som ble undersøkt i tilsynet.

Fylkesmannen kontrollerte opplæringstilbudet til elever i videregående skole bosatt på Hugin barneverntiltak og Olivia Solhaugen.

Tilsynet omfattet beboere bosatt på overnevnte institusjoner, som har eller kunne hatt tilbud om videregående opplæring for skoleårene 2016/2017 og 2017/2018, totalt 34 barn.

Fylkesmannen har gjennomgått dokumentasjon for samtlige barn. Alle beboere som bodde på institusjonene under tilsynsperioden ble tilbudt samtale med Fylkesmannen, og det ble gjennomført 6 samtaler.

Det ble gjennomført 10 samtaler med ansatte fra de aktuelle skolene og 5 samtaler med ansatte fra Oppland fylkeskommune, samt 10 samtaler med ansatte fra institusjonene.

Tilsynet omfattet gjennomgang av prosessene rundt inntak, samarbeid, tilrettelegging, oppfølging og system. Førende for tilsynet var prinsippet om barnets beste og om virksomhetene har tilstrekkelige systemer for å ivareta dette prinsippet.

2. Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Opplæringsloven

Etter opplæringsloven (oppl) § 14-1 skal Fylkesmannen føre tilsyn med fylkeskommunen som skoleeier, og påse at fylkeskommunen utfører de oppgaver den er pålagt etter opplæringsloven. Opplæringsloven § 13-2 angir at fylkeskommunen har en plikt til å sørge for videregående opplæring i institusjoner etter barnevernloven. Videre pålegger § 13-3 i opplæringsloven fylkeskommunen å oppfylle retten til videregående opplæring for alle som er bosatt i fylkeskommunen. Elever som har fullført grunnskolen har rett til tre års videregående opplæring på fulltid, jf. oppl § 3-1, jf. også § 3-2 andre ledd.

Det følger av oppl § 5-1 første ledd at elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av det ordinære opplæringstilbudet har rett til spesialundervisning. Av bestemmelsens annet ledd går frem at det i vurderingen av det nærmere opplæringstilbudet skal særlig vektlegges utviklingsutsiktene til eleven. Det samlede tilbudet eleven får skal gi eleven et forsvarlig utbytte i forhold til de opplæringsmålene som er realistiske for eleven. Elever med

spesialundervisning skal ha samme totale undervisningstimetallet som de elevene som kun følger ordinær undervisning.

Det er fylkeskommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven etterleves, jf. oppl § 13-10 første ledd.

Barnevernloven

Etter barnevernloven (bvl) §§ 2-3 b og 5-7 skal Fylkesmannen føre tilsyn med de tjenester og tiltak institusjonen gir er i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift, og at det enkelte barn får forsvarlig omsorg og behandling. Det følger videre av forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling § 7 b) at tilsynsmyndigheten skal påse at det enkelte barn får opplæring i samsvar med regelverket.

Barnevernsinstitusjoner har en plikt til å ivareta den daglige omsorgen for det enkelte barn. I henhold til barnevernloven §§ 1-4 og 4-1 skal omsorgsutøvelsen være forsvarlig og til det enkelte barns beste. Målet er å gi omsorg og hjelp som kan bidra til utvikling og varige, positive endringer i barnets liv. Institusjonens evne til å ivareta barnet på en inkluderende og omsorgsfull måte vil være avgjørende for barnets opplevelse av oppholdet.

Barns rettigheter står beskrevet i barnevernloven § 5-9. I medhold av bestemmelsen er det gitt forskrift som konkretiserer barnas rettigheter. I formålsbestemmelsen til forskriften er det nærmere beskrevet hva som ligger i kravet til forsvarlig omsorg. Institusjonens ansvar for å gi forsvarlig omsorg innebærer blant annet oppfølging av barnets skole- og opplæringstilbud. Det innebærer at institusjonen skal være en pådriver for at barnet tar imot og følger opp skoletilbud. Barn som bor på institusjon skal få tilstrekkelig leksehjelp og annen skoleoppfølging ut fra individuelle forutsetninger og behov. Miljøterapeutenes daglige motivasjonsarbeid, støtte og oppfølgingstiltak er sentralt. Kravet til forsvarlighet innebærer også at institusjonen samarbeider med barnet, og sikrer barnets medvirkning jf. bvl. § 5-9. videre at institusjonen samarbeider med skole jf. bvl § 3-2.

Det er ledelsen ved barneverninstitusjonen som har det overordnede ansvaret for å sørge for at barns rett og plikt til opplæring blir ivaretatt. I henhold til barnevernloven § 5-10 jf. forskrift til krav om kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner § 5 skal institusjonen sørge for at de ansatte får nødvendig faglig veiledning og opplæring. Etter § 12 skal institusjonen

gjennom styring og kontroll sørge for å ha en tilstrekkelig internkontroll slik at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring.

3. Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet og sikkerhet for tjenestemottakerne blir overholdt.

Oppland Fylkeskommune har ansvar for å oppfylle retten til videregående opplæring til ungdom bosatt i barnevernsinstitusjon i Oppland jf. opplæringsloven § 13-2. I Oppland er det elever bosatt i Hugin barneverntiltak, Olivia Solhaugen, Gjøvik barnevern- og omsorgssenter og også en elev som er bosatt på barneverninstitusjon i Hedmark som etter avtale får sin opplæring i Oppland. Tilsynet omfatter Olivia Solhaugen og Hugin barneverntiltak.

Oppland fylkeskommune:

Fylkeskommunen i Oppland omfatter rådgivere i sentraladministrasjonen, den videregående skolen der ungdommen er elev, PPT og OT og skal:

- Sikre godt samarbeid med institusjonen, skolen og eventuelt PPT.
- Behandle søknad om inntak til videregående opplæring etter gjeldende regelverk
- Så langt det er mulig, tilby videregående opplæring i nærheten av institusjonen ungdommen plasseres på, selv om søknad mottas etter søknadsfrist.
- Fylkeskommunal PPT utarbeider sakkyndig vurdering når det er tvil om eleven vil få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen.
- Skolen fatter vedtak om spesialundervisning og utarbeider IOP og årlige oversikter over opplæringen som gis.
- Oppfølgingstjenesten følger opp ungdommer i barneverninstitusjoner som ikke har skoleplass, eller som avbryter skolegangen.

Fylkesmannens observasjoner:

Inntak:

- Fylkesmannen observerer elever som har flyttet til Oppland i løpet av skoleåret som ikke får et videregående skoletilbud uten ugrunnet opphold jf. oppl. § 3-1 jf. § 13-2. Dette gjelder elever som har skoleplass fra fraflyttingsfylket.

- Fylkesmannen observerer at institusjonen har en praksis med å ta direkte kontakt med skolene ved innsøking etter skolestart. Vi har observert avslag fra skolene som ikke er blitt videreformidlet OFK. Fylkesmannen vurderer at det er OFK sitt ansvar å vurdere og fatte vedtak om skoleplass eller avslag på skoleplass. Dette er en forutsetning for å oppfylle pliktene etter oppl. § 13-2. Det er ingen fast praksis på hvordan henvendelsene blir gjort, noen er pr e-post, noen pr tlf til skolene og noen via OFK. Det fattes ikke vedtak ved avslag fra skolene. Det foreligger ingen automatikk i at informasjonen blir videreformidlet OFK. OFK blir ikke gjort kjent med avslagene gitt av skolen.
- OFK viser til at rutinen tilsier at søknad skal innom OFK, men at dette ikke skjer i praksis. Ansatte formidler at de ikke er kjent med at det er fravikelse av denne rutinen.
- OFK sikrer ikke at rutiner følges og evalueres og eventuelt korrigeres i henhold til oppl. § 13-10 annet ledd.

Samarbeid:

- Fylkesmannen observerer manglende systematisk samarbeid mellom skolene og institusjonene rundt den enkelte elev i henhold til oppl. § 13-3 d.
 - Det foreligger ikke samarbeidsavtale mellom skole og institusjonene.
 - Skolene er ikke kjent med hvem som er skoleansvarlig på institusjonen.
 - OFK har tidligere hatt systemmøter med skole og institusjon. Under intervju kommer det frem at det ikke har vært systemmøter på flere år, dette etterspørres av skole og institusjon.
 - Fylkesmannen observerer at det er en relativ høy frekvens av avbrudd. Skolen og elevene forklarer dette hovedsakelig med stort fravær.
 - Det er mangelfull informasjonsutveksling om elever.
- Fylkesmannen finner at det sjelden foreligger samtykke om informasjonsutveksling der det ville vært nødvendig (gjeldene skole og institusjonen).
 - Skolen beskriver at opplysninger tilfaller skolen for sent. Skolen vil dermed ikke alltid ha tilstrekkelig informasjon for å vurdere tilpasset opplæring til barnets beste. Skolen har et ansvar for å opplyse saken tilstrekkelig for å kunne foreta vurderinger av barnets behov. Institusjonen har et medansvar. OFK har et overordnet ansvar.

- Gjennom intervjuer fremkommer det at det er mangelfull kjennskap til hverandres roller. Dette medfører forhøyet risiko for at det ikke iverksettes riktige eller tilstrekkelige tiltak til den enkeltes elevs beste.
 - Fylkesmannen observerer mangelfull kommunikasjon og samarbeid rundt vurderinger av tiltak knyttet til blant annet fravær og individuell tilrettelegging.
- Skolen opplever at det er tilfeldig hvem som møter fra institusjonen. Ansatte fra institusjonen har ofte ikke tilstrekkelig kunnskap om eleven. Dette medfører mangelfull kontinuitet og samarbeid rundt den enkelte elev.
 - Skolen opplever at de ikke alltid inviteres til møter, videre at institusjonen ikke møter på oppsatte møter.
- Skolen og institusjonen har ikke klare avtaler/struktur i forhold til fravær. Dette med tanke på timeavtaler i skoletid eller at det etterspørres dokumentasjon på godkjent fravær.

System, gjelder både for inntak og samarbeid:

- OFK sikrer ikke i samarbeid med institusjonene ungdommens rett til videregående opplæring gjennom lovlig praksis, at rutiner følges og eventuelt evalueres og korrigeres i henhold til oppl. § 13-10 annet ledd.

Olivia Solhaugen:

Olivia Solhaugen omfatter ulike ledernivå, avdelingsledere, samt miljøpersonell på avdelingene og skal:

- Ha en samarbeidsavtale med OFK og skolene.
- Ha overordnet skoleansvarlig, samt skoleansvarlige på hver avdeling.
- Legge til rette for at ungdommer får et videregående skoletilbud ut fra sine forutsetninger.
- Jobbe i et aktivt samarbeid med ungdommene for at de skal mestre skolehverdagen.
- Samarbeid med skolen rundt tilrettelegging av skoletilbudet.
- Ha rutiner som sikrer etterlevelse av oppfølging av ungdommens videregående skolegang.
- Ha en tilstrekkelig internkontroll slik at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring.

Fylkesmannens observasjoner:

Samarbeid:

- Det foreligger ingen samarbeidsavtale.
- Olivia Solhaugen følger ikke alltid opp fastsatte møter med skolen.
- Olivia Solhaugen har overordnet skoleansvarlig, og skoleansvarlig på hver avdeling, skoleansvarlig er ikke kjent for skolen.
- Innsøking etter skolestart skjer ikke alltid etter OFK sin håndbok for samarbeid og egne rutiner. Fylkesmannen observerer at institusjonen har en praksis med å ta direkte kontakt med skolene ved innsøking etter skolestart. Vi har observert avslag fra skolene som ikke er blitt videreformidlet OFK. Det er ingen fast praksis på hvordan henvendelsene blir gjort, noen er pr e-post, noen pr. tlf til skolen og noen via OFK. Det blir avslått i samme form. Det fattes ikke vedtak på avslag fra skolene. Institusjonen påser ikke at det fattes lovlig vedtak, og klager dermed heller ikke.
- Olivia Solhaugen sikrer ikke i samarbeid med OFK at beboere får et godt skoletilbud uten ugrunnet opphold.

Etterlevelse av rutiner:

- Rutiner for samarbeid og oppfølging med skole følges ikke
- Skoleansvarlig sørger ikke for at retningslinjer for skoleansvarlige i barnevernsinstitusjoner blir fulgt. Skoleansvarlig ivaretar ikke barns rettigheter ved å påse at:
 - Skoletilbudet blir kvalitetssikret
 - Det enkelte barn har et opplæringstilbud som sikrer faglig og sosial mestring og utvikling
 - Barnet og institusjonen medvirker aktivt på området skole og opplæring
 - Det fremmes forslag til tiltak som sikrer barnets tilstedeværelse på skolen
 - Nødvendig informasjon blir formidlet begge veier
 - Fylkesmannen finner sjelden at det foreligger samtykke om informasjonsutveksling der det ville vært nødvendig (gjeldene skole og institusjonen).
 - Skolen beskriver at opplysninger tilfaller skolen for sent. Skolen vil dermed ikke alltid ha tilstrekkelig informasjon for å vurdere tilpasset opplæring til barnets beste. I medansvaret til institusjonen tilligger

vurderinger om barnets beste opp mot skole og skoleprosesser. Denne informasjonen må institusjonen videreformidle til skolen til rett tid.

- Gjennom intervjuer fremkommer det mangelfull kjennskap til hverandres roller. Dette medfører forhøyet risiko for at det ikke iverksettes riktige eller tilstrekkelige tiltak til den enkeltes elevs beste.
- Skolen opplever at det er tilfeldig hvem som møter fra institusjonen. Ansatte fra institusjonen har ofte ikke tilstrekkelig kunnskap om eleven. Dette medfører mangelfull kontinuitet og samarbeid rundt den enkelte elev.
- Skolen opplever at de ikke alltid inviteres til møter, videre at institusjonen ikke møter på oppsatte møter.
- Fylkesmannen observerer mangelfull kommunikasjon og samarbeid rundt vurderinger av tiltak knyttet til blant annet fravær og individuell tilrettelegging.
- Skolen og institusjonen har ikke klare avtaler/struktur i forhold til fravær. Dette med tanke på timeavtaler i skoletid eller at det leveres dokumentasjon på godkjent fravær.

Internkontroll – felles for begge avvikene:

- Institusjonen har avvikssystem. Systemet fanger ikke opp sviktene på de reviderte områdene.
 - Institusjonen kontrollerer ikke sin virksomhet på de reviderte områdene.
 - Institusjonen evaluerer ikke sin praksis, og foretar ikke nødvendige korrigeringer.

Hugin barneverntiltak:

Hugin barneverntiltak omfatter ulike ledernivå, avdelingsledere, samt miljøpersonell på avdelingene og skal:

- Ha en samarbeidsavtale.
- Ha overordnet skoleansvarlig, samt skoleansvarlige på hver avdeling.
- Legge til rette for at ungdommer får et videregående skoletilbud ut fra sine forutsetninger.
- Jobbe i et aktivt samarbeid med ungdommene for at de skal mestre skolehverdagen.
- Samarbeid med skolen rundt tilrettelegging av skoletilbudet.

- Ha rutiner som sikrer etterlevelse av oppfølging av ungdommens videregående skolegang.
- Ha en tilstrekkelig internkontroll slik at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring.

Fylkesmannens observasjoner:

Samarbeid:

- Det foreligger ingen samarbeidsavtale.
- Hugin har ikke en overordnet skoleansvarlig.
- Hugin har nyopprettet stillinger som skoleansvarlige på avdelingene, disse har ikke mottatt opplæring.
 - Retningslinjer for skoleansvarlig i barnevernsinstitusjoner setter krav til skoleansvarliges kompetanse, Hugin har ikke tilrettelagt for at de ansvarlige innehar denne kompetansen.
- Hugin følger ikke alltid opp fastsatte møter med skolen.
- Skolen opplever at det er tilfeldig hvem som møter fra institusjonen. Ansatte fra institusjonen har ofte ikke tilstrekkelig kunnskap om eleven. Dette medfører mangelfull kontinuitet og samarbeid rundt den enkelte elev. Skolen ga uttrykk for at samarbeidet fungerte bra tidligere da det var en fast overordnet skoleansvarlig.
- Skolen opplever at de ikke alltid inviteres til møter.
- Innsøking etter skolestart skjer ikke alltid etter OFK sin håndbok for samarbeid og egne rutiner. Fylkesmannen observerer at institusjonen har en praksis med å ta direkte kontakt med skolene ved innsøking etter skolestart. Vi har observert avslag fra skolene som ikke er blitt videreformidlet OFK. Det er ingen fast praksis på hvordan henvendelsene blir gjort, noen er pr e-post, noen pr tlf til skolene og noen via OFK. Det blir avslått i samme form. Det fattes ikke vedtak på avslagene fra skolene. Institusjonen påser ikke at det fattes lovlig vedtak, og klager dermed heller ikke.
- Hugin sikrer ikke i samarbeid med OFK at beboere får et godt skoletilbud uten ugrunnet opphold.

Etterlevelse av rutiner:

- Rutiner for samarbeid og oppfølging følges ikke.

- Skoleansvarlig sørger ikke for at retningslinjer for skoleansvarlige i barnevernsinstitusjoner blir fulgt. Skoleansvarlig ivaretar ikke barns rettigheter ved å påse at:
 - Skoletilbudet blir kvalitetssikret
 - Det enkelte barn har et opplæringstilbud som sikrer faglig og sosial mestring og utvikling, herunder at det foreligger vedtak om spesialundervisning om dette er aktuelt.
 - Barnet og institusjonen medvirker aktivt på området skole og opplæring.
 - Det fremmes forslag til tiltak som sikrer barnets tilstedeværelse på skolen
 - Nødvendig informasjon blir formidlet begge veier
 - Fylkesmannen finner heller ikke at det foreligger samtykke om informasjonsutveksling der det ville vært nødvendig (gjeldene skole og institusjonen).
 - Skolen beskriver at opplysninger tilfaller skolen for sent. Skolen vil dermed ikke alltid ha tilstrekkelig informasjon for å vurdere tilpasset opplæring til barnets beste. I medansvaret til institusjonen tilligger vurderinger om barnets beste opp mot skole og skoleprosesser. Denne informasjonen må institusjonen videreformidle til skolen til rett tid.
- Gjennom intervjuer fremkommer det at det er mangelfull kjennskap til hverandres roller. Dette medfører forhøyet risiko for at det ikke iverksettes riktige eller tilstrekkelige tiltak til den enkeltes elevs beste.
- Fylkesmannen observerer mangelfull kommunikasjon og samarbeid rundt vurderinger av tiltak knyttet til blant annet fravær og individuell tilrettelegging.
- Skolen og institusjonen har ikke klare avtaler/struktur i forhold til fravær. Dette med tanke på timeavtaler i skoletid eller at det leveres dokumentasjon på godkjent fravær.
- Det er beskrevet i rutine at skolegang skal dokumenteres i døgnrapporter. Det er i lav grad dokumentert hvordan Hugin følger opp ungdommenes skolegang. Det er ikke avsatt eget punkt i døgnrapportene til skole. For fylkesmannen fremstår dokumentasjonen som tilfeldig og ikke satt i system.
 - Det er i svært lav grad beskrevet hvilke tiltak iverksatt for det miljøterapeutiske arbeidet rundt skole (Motivasjon, vekking, lekser, lese til prøver, skoleturer).

- Sannsynligheten for at de iverksatte tiltakene blir evaluert og eller korrigert er dertil lav.
- Henvendelser til skolene er ofte gjort muntlig og blir ikke nødvendigvis dokumentert
- Institusjonsplanen beskriver kun opplæring i grunnskole. Videregående opplæring er ikke nevnt.

Internkontroll – felles for begge avvikene:

- Institusjonen har avvikssystem. Systemet fanger ikke opp sviktene på de reviderte områdene.
 - Institusjonen kontrollerer ikke sin virksomhet på de reviderte områdene.
 - Institusjonen evaluerer ikke sin praksis, og foretar ikke nødvendige korrigeringer.

4. Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

I dette kapittelet vurderer vi fakta i kapittel 3 opp mot lovbestemmelsene i kapittel 2.

Fylkeskommunen:

Fylkesmannen vurderer at fylkeskommunen har rutiner som har til intensjon om å sikre videregående opplæring for beboere på institusjon. Fra samtaler og gjennomgått dokumentasjon fremkommer det imidlertid at rutiner for inntak og samarbeid ikke følges.

Fylkesmannen har observert flere ungdommer som har ønsket et videregående skoletilbud i Oppland etter søknadsfrist. Vi har sett en praksis hvor håndbok for samarbeid ikke blir fulgt, ved at institusjonene tar direkte kontakt med skolene i stedet for å sende søknad til Oppland fylkeskommune. Skolene har i flere tilfeller avslått henvendelsen begrunnet i at de ikke har hatt ledig plass eller på grunn av andre hensyn. Søknadene eller avslagene har ikke blitt videreformidlet Oppland Fylkeskommune. Etter Fylkesmannens vurdering medfører denne praksisen at det er en forhøyet risiko for at beboere på institusjonene ikke får skoletilbud. Videre at det ikke fattes vedtak som begrunner avslaget og som kan påklages. Dette fører til en svekkelse av ungdommenes rettssikkerhet.

Det fremkom under tilsynet at Fylkeskommunen tidligere hadde etablerte samarbeidsmøter med skolene og institusjonene i Oppland. Slike systemmøter har ikke blitt videreført. Det foreligger heller ingen samarbeidsavtale. Fylkesmannen vurderer at et godt etablert samarbeid mellom instansene er viktig for å kunne sørge for kjennskap og forståelse til hverandres roller. Det vil videre være viktig for å kunne sikre nødvendig informasjonsutveksling om den enkelte ungdoms behov. Fylkesmannen vurderer at gjeldende praksis ikke ivaretar dette.

Fylkesmannen vurderer at fylkeskommunen ikke har tilstrekkelig system for å kontrollere at gjeldende rutiner blir fulgt, at disse evalueres og eventuelt korrigeres.

Olivia Solhaugen:

For at Solhaugen skal kunne ivareta omsorgsansvaret sitt på en forsvarlig måte og til det enkelte barns beste, er det etter Fylkesmannens vurdering vesentlig at institusjonen følger opp barnets skolegang i samarbeid med barnet og i samarbeid med skolen og Oppland fylkeskommune. Fylkesmannen vurderer at Olivia Solhaugen samarbeider med ungdommene i oppfølgingen av skole. Ungdommene informeres, gis anledning til å uttale seg og at legges vekt på deres uttalelser. Ut fra gjennomgått dokumentasjon og fra samtaler fremgår det imidlertid at Olivia Solhaugen ikke har et tilstrekkelig samarbeid med skole eller Oppland fylkeskommune for å ivareta omsorgsansvaret sitt på en forsvarlig måte. Oppgaven som overordnet skoleansvarlig er tillagt institusjonsleder, formålet med denne organiseringen er at stillingen som institusjonsleder allerede innebærer et ansvar for total oversikt og skal kvalitetssikre prosesser knyttet til arbeidet direkte med ungdommene. Fylkesmannen vurderer at denne organiseringen medfører en risiko med tanke på styring og kontroll i og med at det ikke er noen overordnet som kontrollerer at oppgavene blir utført etter krav fastsatt i lov. Videre vurderer Fylkesmannen at det er risiko for at en institusjonsleder ikke har kapasitet til å sikre alle oppgaver som tilligger overordnet skoleansvarlig.

Olivia Solhaugen har rutiner som skal sikre ungdommenes videregående skolegang, disse følges ikke. Dette medfører at Olivia Solhaugen har en praksis som ikke oppfyller kravene som fremkommer i lov og forskrift.

Fylkesmannen vurderer at Olivia Solhaugen ikke har et tilstrekkelig internkontrollsystem. Det fremstår for Fylkesmannen at svikter ikke blir fanget opp, en konsekvens av dette er at praksisen ikke blir kontrollert, evaluert og rettet opp/forbedret.

Hugin barneverntiltak:

Det er etter Fylkesmannens vurdering vesentlig at institusjonen følger opp barnets skolegang i samarbeid med barnet og i samarbeid med skolen og Oppland fylkeskommune for at institusjonen skal kunne oppfylle omsorgsansvaret på en forsvarlig måte og til det enkeltes barns beste.

Fylkesmannen har i sin gjennomgang sett liten grad av dokumentert oppfølging av ungdommenes skole. Fylkesmannen vurderer at Hugin ikke dokumenter sitt samarbeid med ungdommene, herunder at det er dokumentert at ungdommene får tilstrekkelig informasjon og mulighet til å uttrykke sin mening.

Fylkesmannen vurderer at Hugin har hatt fungerende etablert skoleansvarlig, som i stor grad har ivaretatt samarbeidet med skolene og Oppland fylkeskommune. Da ordningen med skoleansvarlig endret seg, vurderer Fylkesmannen at oppgaver som overordnet skoleansvarlig tidligere utførte, ikke ble sikret videreført ved tydelig ansvarsfordeling. I mangel av overordnet skoleansvarlig har ikke Hugin sikret en systematisk oppfølging eller evaluering av oppfølging av ungdommer i videregående skole. Fylkesmannen vurderer videre at i mangel av tydelig struktur fremkommer det mangelfull kontinuitet i oppfølgingen av skole.

Fylkesmannen vurderer at ansatte i de nyopprettede stillinger som skoleansvarlig ikke var satt i stand til å utføre sine oppgaver.

Fylkesmannen vurderer at Hugin har rutiner for samarbeid og oppfølging av skole, men at disse ikke følges. Fylkesmannen vurderer at det er mye opp til det enkelte barn og tilfældigheter at en beboer på Hugin får en tilfredsstillende oppfølging i forhold til videregående opplæring. Dette medfører at Hugin har en praksis som ikke oppfyller kravene i lov og forskrift.

Fylkesmannen vurderer at Hugin ikke har et tilstrekkelig internkontrollsystem. Det fremstår for Fylkesmannen at svikter ikke blir fanget opp, en konsekvens av dette er at praksisen ikke blir kontrollert, evaluert og rettet opp/forbedret.

5. Tilsynsmyndighetens konklusjon

Her presenterer vi konklusjonen av vår undersøkelse, basert på vurderingene i kapittel 4.

Fylkesmannen påpeker følgende for Oppland fylkeskommune:

Oppland FK har ikke et forsvarlig system for å vurdere om pliktene etter opplæringslovens § 13-2 blir oppfylt.

Dette er brudd på: Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa § 13-10 annet ledd.

Fylkesmannen påpeker følgende for Olivia Solhaugen:

Olivia Solhaugen sikrer ikke gjennom samarbeid med skolen at ungdommer får oppfylt sin rett til vidaregående utdanning.

Olivia Solhaugen følger ikke egne rutiner og prosedyrer når det gjelder den totale oppfølging av vidaregående skoletilbud.

Dette er brudd på: Lov om barneverntjenester §§ 1-4, 3-2, 4-1, jf. rettighetsforskriften § 1 og forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner § 12.

Fylkesmannen påpeker følgende for Hugin barneverntiltak:

Hugin sikrer ikke gjennom samarbeid med skolen at ungdommer får oppfylt sin rett til vidaregående utdanning.

Hugin følger ikke egne rutiner og prosedyrer når det gjelder den totale oppfølging av vidaregående skoletilbud.

Dette er brudd på: Lov om barneverntjenester §§ 1-4, 3-2, 4-1, jf. rettighetsforskriften § 1 og forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner § 12.

6. Oppfølging av påpekte lovbrudd

I dette kapitlet redegjør vi om hva vi forventer virksomheten skal gjøre i prosessen med å rette påpekte lovbrudd, slik at kravene til kvalitet og sikkerheten for tjenestemottakerne blir ivarettatt.

[ Høyreklikk [her](#) og velg «Åpne hyperkobling» for å se «Retningslinjer for oppfølging og avslutning av tilsyn ved lovbrudd i virksomheter». (Internserien 8/2011).

For å slette dette tipset for kapittel 6, høyreklikk [her](#), og velg «Fjern innholdskontroll».]

Fylkesmannen ber Oppland fylkeskommune, Olivia Solhaugen AS og Hugin barneverntiltak AS om å:

- Gjennomføre egenvurdering av hvilke forhold som påvirker og bidrar til lovbruddene.
- Tilbakemelding på tiltak virksomhetene setter i verk for å rette lovbruddene, samt hvordan ledelsen vil følge med på å kontrollere at tiltakene er iverksatt.
- Tidsfeste en plan for hvordan de påpekte lovbruddene vil bli rettet.

Vedlegg: Gjennomføring av tilsynet

I dette vedlegget omtaler vi hvordan tilsynet ble gjennomført, og hvem som deltok.

Varsel om tilsynet ble sendt 05.02.2018.

Forberedende møte med virksomheten ble gjennomført 22.02.2018.

Fylkesmannen gjennomførte samtaler med seks beboere på institusjonene med tema videregående opplæring.

Tilsynet ble innledet med et informasjonsmøte 15.03.2018. Oppsummerende møte med gjennomgang av funn ble avholdt 08.05.2018, samt 21.06.18.

En del dokumenter var tilsendt og gjennomgått på forhånd, mens andre dokumenter ble mottatt og gjennomgått i løpet av tilsynsbesøket. Følgende dokumenter ble gjennomgått og vurdert som relevante for tilsynet:

- Dokumentasjon på tilbud om skoleplass, samt eventuell sakkyndig vurdering og eventuelle enkeltvedtak for skoleåret 2016/2017 og 2017/2018. Eksempel på relevante vedtak kan være knyttet til rett til utvidet tid og spesialundervisning.
- Lister over elever i videregående skole bosatt på institusjonene i overnevnte år.
- Timeplaner, eventuelle IOPer og eventuelle ukeplaner for disse elevene.
- Redegjørelse fra Oppland fylkeskommune om skoletilbudet til elever i videregående skole som er bosatt ved institusjonene, herunder en beskrivelse av samarbeidet med den aktuelle institusjonen, vedlagt en eventuell samarbeidsavtale med institusjonen.
- Institusjonsplaner
- Tiltaksplaner, handlingsplaner, eventuelle evalueringsrapporter, referater fra samarbeidsmøter med skole.
- Rutiner og prosedyrer for institusjonen oppfølging av skole og opplæringstilbud.
- Oversikt over skoleansvarlig og eventuell stillingsbeskrivelse.
- Eventuell samarbeidsavtale med skole/fylkeskommunen.

- Redegjørelse for hvordan institusjonen aktivt legger til rette for at barnet kan motta og nyttiggjøre seg et skoletilbud.

Det ble gjennomgått mappene til de ungdommer som gikk, eller kunne gått på videregående skole som bodde på Hugin barneverntiltak AS og Olivia Solhaugen på tilsynstidspunktet. Det ble videre gjennomgått mapper på tidligere beboere ved institusjonene som hadde gått eller kunne ha gått på videregående skole.

I tabellen under gir vi en oversikt over hvem som ble intervjuet, og hvem som deltok på oppsummerende møte ved tilsynsbesøket.

Navn	Funksjon/stilling	Intervju	Oppsummerende møte
Gard Rolid	Inntaksleder	☒	☐
Erik Melby	Rådgiver inntak	☐	☒
Mari-Louise Pabsdorff	Rådgiver	☒	☒
Hanna Diesen Øvre	Rådgiver	☒	☒
Anne Stensgård	Rådgiver	☒	☐
Anne Grete Skurdal	Leder PPT OFK	☒	☒
Anne Berit Kristensen	Tilretteleggingsleder Hadeland vdg skole	☒	☒
Eivind Førland	Miljøkoordinator Hadeland vdg skole	☒	☐
Siv Vasenden Andersstuen	Avdelingsleder, Raufoss vdg skole	☒	☒
Toril Svendsen	Sosialpedagogisk rådgiver Raufoss vdg skole	☒	☒
Guro Hageengen	Kontaktlærer Gjøvik vdg skole	☒	☐
Mona Hetty Dahlby	Spesialpedagogisk leder Gjøvik vdg skole	☒	☒
Turid Larsen Berg	Kontakt lærer Gjøvik vdg skole	☒	☐

Elin Kjeldsberg	Avdelingsleder Lena-Valle vdg	☒	☐
Karianne Aas	Kontaktlærer Gjøvik vdg skole	☒	☐
Jenny Sørum Kristoffersen	Avdelingsleder Lena-Valle	☐	☒
Aina Reiss-Jackobsen	Daglig leder Hugin barneverntiltak AS	☒	☐
Vegard Berge	Miljøterapeut, skoleansvarlig, avdeling Borstuen, Hugin barneverntiltak AS	☒	☐
Erik Boye Bergum	Miljøterapeut, skoleansvarlig, avdeling Vildåsen Hugin barneverntiltak AS	☒	☐
Karoline Wik Korsvold	Skoleansvarlig avdeling Fredli	☒	☐
Jørgen Fredheim	Institusjonsleder Olivia Solhaugen AS	☒	☒
Jane Rognstad Slette	Avdelingsleder Sparbytunet, Olivia Solhaugen AS	☒	☐
Cathrine Hollerud Pedersen	Avdelingsleder Reinli, Olivia Solhaugen AS	☒	☐
Lene Pettit	Miljøterapeut, Olivia Solhaugen AS	☒	☐

Tilsynsteamet har bestått av:

- rådgiver, Mari Beate Berg, Fylkesmannen i Oppland, revisor
- seniorrådgiver, Anders Riis, Fylkesmannen i Oppland, revisor
- rådgiver, Ingrid Svarstad Nørstebø, Fylkesmannen i Oppland, revisor

- seniorrådgiver, Espen Bjorli, Fylkesmannen i Oppland, tilsynsleder